

Miksi eläkejärjestelmät pitää yhdistää

Johtava työmarkkinalakimies Jouko Hämäläinen

KT *Kuntatyönantajat*

Eläke- ja sotumaksuista

- Pitkän aikavälin rahoitustarpeen huomioiva TyEL-maksun riittävä vakiotaso olisi Eläketurvakeskuksen ETK:n mukaan 26,9 prosenttia
 - Vuonna 2017 toteutunut TyEL-maksu oli 24,3 prosenttia TyEL:n palkkasummasta
- Vastaavasti JuEL:n kunnallisten eläkkeiden eläkemaksun riittävä vakiotaso olisi 27,8 prosenttia suhteessa kuntasektorin palkkasummaan.
 - Vuonna 2017 JuEL:n kunnallisten eläkkeiden toteutunut maksutulo oli 28,5 prosenttia suhteessa vastaavaan palkkasummaan
- Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelman mukaan kestävien maksutasojen ero olisi 0,9 %-yksikköä
- Vuonna 2019 kuntatyönantajan eläkevakuutusmaksu on edelleen keskimäärin noin 4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin yksityisillä työnantajilla
- Kilpailukyky sopimuksessa sovitun mukaisesti kuntatyönantajan eläkevakuutusmaksu alenee 0,40 prosenttiyksikköä ja palkansaajien maksu nousee saman verran vuonna 2020
- Kilpailukyky sopimuksessa sovitun mukaisesti työnantajien sairausvakuutusmaksua alennetaan 0,58 prosenttiyksikköä vuonna 2020
- Työllisyysrahaston esityksen mukaisesti työttömyysvakuutusmaksu määräytyy seuraavasti v.2020
 - työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu on 1,26 prosenttia
 - Alempi työnantajamaksu 0,45 prosenttia (0,5 prosenttia vuonna 2019) ja
 - Ylempi työnantajamaksu 1,70 prosenttia (2,05 prosenttia) palkoista

Eläkejärjestelmien yhdistäminen

- Eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittänyt työryhmä 12.6.2017 - 19.2.2019
 - Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteisen työryhmän tehtävänä oli arvioida, onko työeläkejärjestelmässä mahdollista luopua kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä
 - Eläkejärjestelmän ei tulisi olla ohjaava tekijä, kun toteutetaan rakenteellisia muutoksia muilla toimialoilla
 - Tarkoituksena on, että mahdollisen yhdistymisen jälkeen kaikilla työnantajilla taustasta riippumatta olisi samanlaiset mahdollisuudet järjestää lakisääteinen työeläketurvansa joko työeläkevakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai eläkesäätiössä
 - Eläkelaitokset voisivat myös vastaavasti kilpailla kaikkien työnantajien lakisääteisistä työeläkevakuutuksista yli sektorirajojen
 - Muutoksen lähtökohtana on, että sillä ei ole vaikutusta eläketurvan tasoon eikä ansaittuihin eläkeoikeuksiin

Eläkejärjestelmien yhdistäminen

- Työryhmän tausta
 - Selvitysmies Jukka Ahtelan selvitys kuntaeläkkeiden rahoituksesta (2014)
 - Sopimuksessa vuoden 2017 eläkeuudistuksesta (2014) sovittiin toteutettavaksi kuntaeläkkeiden rahoitus selvityksen mukaiset toimet
 - Sote- ja maakuntauudistuksen aiheuttama henkilöstön siirtymä yksityiselle sektorille
 - Eläkejärjestelmien hallittu sopeuttaminen muuttuneeseen tilanteeseen
- KT:n tavoitteita uudistukselle
 - Kuntaeläkkeiden rahoituksen turvaaminen muuttuvassa tilanteessa
 - Kuntatyönantajan eläkevakuutusmaksun kilpailukykyisyys suhteessa yksityissektoriin
 - Kuntatyönantajien eläkevakuutusmaksun tason alentaminen

Eläkejärjestelmien yhdistäminen

- Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö ovat 14.8.2019 asettaneet työryhmän valmistelemaan kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistämistä
 - Työryhmän toimikausi 19.8.2019-31.12.2021
- Työryhmän varsinaiset jäsenet KT, EK, SAK, STTK ja Akava sekä STM ja VM
 - Iso ryhmä asiantuntijoita
- Eläkejärjestelmien yhdistymisen ajankohdasta alkaen kunta-alan työntekijät vakuutettaisiin työntekijän eläkelain (TyEL) mukaisesti
 - Kuntatyöntekijöiden TyEL:ia vastaava osa eläkkeistä siirrettäisiin TyEL-järjestelmään ja tätä osaa toimeenpanemaan perustettaisiin uusi TyEL-laitos (ns. TyEL-Keva)
- Kevasta siirrettäisiin TyEL-tasoa vastaava vastuvelka ja sen kattamiseen tarvittavat varat sekä tarvittavaa vakavaraisuuspääomaa vastaava määrä varoja uuteen perustettavaan TyELKevaan
 - Jäljellejäävät paremmat eläkeoikeudet jäisivät julkisoikeudellisena toimijana toimivaan ns. Julkis-Kevaan
 - Tämä osan rahoituksesta vastaisivat kunnat (ja maakunnat)

Eläkejärjestelmien yhdistäminen

- Yhdistämisen jälkeen eläketurva määräytyisi lähtökohtaisesti työntekijän eläkelain mukaisesti
 - suojasäännökset kunnallisen eläkejärjestelmän lisäeläketurvan ja julkisten alojen eläkelain mukaisen ammatillisen työkyvyttömyysmääritelmän osalta
- Järjestelmien yhdistäminen toteutettaisiin maksuvaikutuksiltaan neutraalisti niin, ettei järjestelmien rahoituksesta vastaavien maksurasitus pitkän aikavälin tarkastelussa muuttuisi
 - Yhdistymisen vaikutus julkiseen talouteen tulee pitkän aikavälin tarkastelussa olla neutraali
- Yhdistyminen edellyttää siirtymäaikaa, jonka aikana TyEL-Kevan toiminta sopeutetaan TyEL-järjestelmän vaatimukseen
 - Siirtymäajan jälkeen kilpailu eläkelaitosten kesken avautuisi ja kaikilla työnantajilla olisi samanlaiset mahdollisuudet järjestää työeläketurva työntekijän eläkelaisa säädetyllä tavalla